

מסורת הש"ס

(א) לקמן קמ"ה: (ב) ס"ט קמ"ה:
הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה מי סבת
מעשה טבריא אסיפא:

גליון הש"ס

גמ"א רה"י רה"י אסיפא
תע"ש. עין חולין דף ט"ז ע"א
תוס' ד"ה כתיב טבריא:

מוסף רש"י

כל שבא בחמין גומא
שנתכיל ליהוה קמ"ה: שורין
אורו בחמין בשבת. מי
שיא טעמו ט"ט. וכל שלא
בא בחמין מלפני השבת.
כגון דא יבש שולגין אורו
מי על ידי הסתק ט"ט.
מדיחין אורו. ולא תתקן
יהי טעמו. אבל לא שורין
ט"ט. שורין מן המליח ט"ט.
דג מלח על שיהי טעמו
ט"ט. וקוליים האסיפין.
שם דג שולגין אורו טעמו
מלח על ידי הסתק בחמין.
יבש פליגי טעמו נמי לא
שורין מלפני השבת. והי
כיון שיהי טעמו ט"ט. וכל
לחוד השבת. שאין בו מים
שבת. שכל שיהי טעמו
החם ט"ט. ואת המים
המים ברעים בשביל
שיצננו. כל מלח מים
ישם לך מוקד מים טעם
לשבתה טעמו יבש יהי
ט"ט.

בירה פרק שלישי שבת

ל"ט.

עין משפט
גר מצוה

ג' א ב מ"י ט"ט מל'
שבת הלכה ג ופכ"ג
הלכה ט פתח לז"ן ס"ה
ט"ט"ט א"ת סתם ש"ח
ספ"ק ג:

לענין רש"י

טונייא. טו"ה.

חוס' ישנים

(א) ובי"ט נמי אפי' שמה
יחפה דלפי בי"ט אסור
לחנות לזכר רח"ל:
(ב) ואין נראה כי"ב קוסא
דלא הישנין שמה יחפור
במעשה אלא בחול דיקא
מישנין ושאין לו כל הנידן
יחפור לו חפס:

רבינו חננאל

כענין סליח יין וקוליים
האסיפין שהרחתן היא
גמר מלאכתן. ולא יפקיענה
בסודרין. ור' יוסי סמ"ד.
ואיקפא רב נחמן (בבבא
כ"ט לא פליגי דשורין
בתולדות האור כולי עלמא
לא פליגי דשורין (דאסור).
כי פליגי בתולדות חמה.
תיק סבר גוריון תולדות
חמה אור תולדות אור.
ור' יוסי סבר לא גוריון.
ואמרו ליה רבנן לרבי יוסי
והא מעשה שעשו אנשי
טבריא תולדות חמה הוא
ואסרי להו רבנן לאשבי
טבריא. אפי' דרדיו ר' יוסי
תק"י. אמר רב חסדא

גמ' כל שבה בחמין. כל מלוח שבה בחמין מע"ש חורין ושורין
אורו בחמין בשבת ואין בו משום חיקון שהרי נתקן כבר:
מדיחין. שאין זה גמר מלאכתו אבל לא שורין: חוץ מדג מלוח יבש
או קוליים האסיפין. דג שקרין טונייא: שדחתו זהו גמר מלאכתו.
מקרי ליה גמר מלאכתו ש"מ זהו
ציולו ומייב: והא דתקן. כפרק חבית
נותנין בו המים: לזון חמה. בשמש:
דש"י. דאין דרך ציולו כןך וזמנה
באור לא מיתלפא לזיגור הא אטו
הא: כולדות האור. כגון אם הוחם
הסודר הזה באור מתחילה: דאסרי.
דהו ציולו: סולדות חמה. שהוחם
הסודר בחמה: אטו סולדות האור.
דמאן דמי סבר דתולדות האור נענהו:

להטמין מצעוד יום בדבר המוסף הכל גזירה שמה יעמין ברמך
(א) ושמה יחמה ולר"י נראה דמה שהיו מתעבדין לזון בחמין לא היה
דמי להטמנה וליכא למילף מינה דאיכא למימר דאסרי ליה מנטי
שמכשל המים לזנין ונראה לו דלילון לא היה מתעבד בחמין כי
היה מוקף מחילות מכל צד והיו
מתחממין המים לזניס שנסילון מחמת
חמי טבריא ולא היו רוחות בחמי
טבריא עממן לפי שרחין רע והשמה
דמיא להטמנה שמים לזנין היו
גטמנין בתוך החמין להתחמם:

כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו
בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני
השבת מדיחין אותו בחמין בשבת חוץ מן
המליח ישן וקוליים האסיפין שהרחתן זו
היא גמר מלאכתן ש"מ: ולא יפקיענה
בסודרין: והא דתנן ינותנין בתבשיל לתוך
הבור בשביל שיהא שמור ואת המים היפים
ברעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה
בשביל שיחמו לימא רבי יוסי היא ולא רבנן
אמר רב נחמן "בחמה דכ"ע לא פליגי
דש"י בתולדות האור כ"ע לא פליגי דאסרי
כי פליגי בתולדות החמה מר סבר גוריון
תולדות החמה אטו תולדות האור ומר
סבר לא גוריון: ולא יטמינה בחול:

ולפלוג נמי ר' יוסי כהא רבה אמר גזירה
שמה יטמין ברמין רב יוסף אמר מפני שמוזו
עפר ממקומו מאי בנייהו איכא בנייהו עפר
תיחוח מתייבי רשב"ג אומר מגלגלין ביצה
על גבי גג רותח ואין מגלגלין ביצה על גבי
סיד רותח בשלמא למאן דאמר גזירה שמה
יטמין ברמין ליכא למיגור אלא למאן דאמר
מפני שמוזו עפר ממקומו ליגור סתם גג לית
ביה עפר ת"ש מעשה שעשו אנשי טבריא
והביאו סליון של צונן לתוך אמה של חמין
וכו' בשלמא למאן דאמר גזירה שמה יטמין
ברמין היינו דדמיא להטמנה אלא למאן
דאמר מפני שמוזו עפר ממקומו מאי איכא
למימר מי סברת מעשה טבריא אסיפא קאי
ארישא קאי לא יפקיענה בסודרין ור' יוסי
מתיר והבי קאמרי ליה רבנן לר' יוסי
הא מעשה דאנשי טבריא תולדות
חמה הוא ואסרי להו רבנן אמר להו
ההוא תולדות אור הוא *דחלפי אפיהחא דיגהנם אמר רב חסדא
במעשה

בל שבא בחמין מלפני השבת.
פירוש שנתכיל לגמרי כמפ"ש
לקמן כפרק חבית (דף קמ"ה): כגון
מרגולת דרבי אבא שורין אותו
בחמין אפילו ככלי ראשון ועל שלא
צא בו מדיחין אותו לפירוש רשב"א
דמפ"ש דש"י ככלי שני אפי'
הכא דאין שורין אותו ככלי ראשון
אבל מדיחין אותו ככלי ראשון דרך
עירוי אבל לפ"ת דמפ"ש דש"י
הו ככלי ראשון ע"כ מדיחין אותו
מכלי שני קאמר וא"כ מלי אריח

מדיחין אפילו שורין נמי ואומר ר"י
דאפילו ככלי שני אין שורין דהואיל
דהמים חמין מייחזי כמכשיל וא"ע"ג
דמתן לקמן (דף מ"ג): אבל טמא לזון
הקערה או לתוך התמחוי היינו דוקא
תכלין שהן עשויין למתק את הקדירה
ולא מייחזי כמכשיל א"כ היה שורין
אורו כיון דאיידי ככלי שני והא דנקט
מדיחין לשמטתין דאפילו הדהה
היחא גמר מלאכה תכלית הישן וקוליים

האסיפין: שמה יטמין ברמין.
אבל הפקעת סודרין לא גזרו אטו
שמה יטמין ברמך דסודרין לא דמו
לרמך ואטו סודרין שמתחמם באור
לא צ"ע ר' יוסי למיגור דאין דרך
לחממן כל כך שלא יהיו נשפין: פי'
מפני שמוזו עפר ממקומו. פי'
בקונטרס המורף שלא היה
לו חול עקור כל הנידן לנסות אמי
לאחזי עפר הדבוק והו חופר גומא
וקשה לרבינא דהא ליכא אסורא
דאורייתא בחופר גומא ואינו לרין

אלא לעפרה לרבי שמעון דאמר מלאכה שאינה גורמת
הנצלה בתוכה ור"ת (ה) הקשה לפירוש הקונטרס דמאי
דמשני בסמוך סתם גג לית ביה עפר דלרעה הא סתם גג יש
בו מעשיהו וכיון דגוריון
שמה יחפור לגזור שמה יחפור נמעוניה ויכסה ועוד
שמאל בספרים ישנים מפני שמוזו עפר ממקומו
ולפירוש הקונטרס לרין לגרוס שמה
יחז ומפ"ש ר"ת שמוזו עפר שהוא מוקף ממקומו
כשחובת הנצלה בתוך העפר וסבר רב יוסף
דלטול מן הצד שמהי טלטול ואיכא בנייהו
עפר מיחוח היינו שהוא מיחוח כל כך
כשמניח הנצלה מידו ליפול טמנת מעמנה
בתוך העפר ואינו מוזי עפר ממקומו
בידים והשמה אמי שפיר
דסתם גג לית ביה עפר כל כך שיוכל
להטמין צמחו דלחפירת מעוניה לא
חיישין ולפירוש זה היה מני למימר
איכא בנייהו עפר מוקד ובלאו
הכי איכא בנייהו טובא כגון גג
דאית ביה עפר שמה יטמין ליכא
למימר שמה יחז איכא עפר דאנשי
טבריא דשיין יעמין ולא
שיין יחז אבל קשה לרשב"א
דקאמר בסמוך אלא למ"ד שמה יחז
עפר לגזור ולהאי פירוש לא שיין
למימר לגזור אלא היה ליה למימר
ליחסר יש לישש דמשום דכל
איסורי דרבנן הם גזירה אטו
דאורייתא נקט האי לישנא ועוד
פירש רבינו חס בספר הישר שמוזו עפר
ממקומו והו חופר שהוא תולדה
דחורש אפילו צעפר מיחוח כגון
חול ואבן דריס כדמוכח צ"ה (דף ט.
ו) וסו דקאמר והא קעביד
כתיב צעפר מיחוח והא קעביד
גומא אלמא צעפר מיחוח שיין
נמי גומא והא דקאמר הכא איכא
בנייהו עפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו
נשקעת מאליה דההוא ודאי לא
שיין חורש וקשה לפי דלמאי
פליג רבה ארז יוסף ולא חייש
למה שמוזו עפר מדקאמר
אלא למאן דאמר שמוזו כו'
משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא
אלא כשנטול צידו מן העפר
ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא
גומא לפי שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת:

א"כא בנייהו עפר תיחוח. פירש בקונטרס
דצעפר מיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע
צ"ה (דף ט. ו) דצעפר מיחוח היינו כל כך
מיחוח כשמניח בינה עליו נשקעת מאליה
דההוא ודאי לא שיין חורש וקשה לפי
דלמאי פליג רבה ארז יוסף ולא חייש למה
שמוזו עפר מדקאמר אלא למאן דאמר
שמוזו כו' משמע דלרעה ניהא יש לומר
דלרעה סבר דלא שיין גומא אלא כשנטול
צידו מן העפר ונשאר מקום מן הגומא
אבל צנעית בינה לא שייכא גומא לפי
שאינה ניכרת: